

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Agata Zając

Sędziowie: SA Irena Piotrowska (spr.)

SO del. Magdalena Nałęcz

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Z

Spółki Akcyjnej

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 18 sierpnia 2014 r.

sygn. akt XVII AmE 54/13

- I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że oddala odwołanie i zasądza od Z Spółki Akcyjnej w na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
- II. zasądza od Z Spółki Akcyjnej w na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

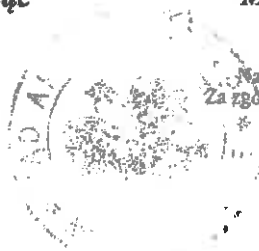
III. nakazuje pobrać od Z.

Spółki Akcyjnej, - na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwany był zwolniony z mocy ustawy.

Irena Piotrowska

Agata Zając

Magdalena Nałęcz

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
* SEKRETARZ SĄDOWY
Agnieszka Janik
Agnieszka Janik

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2012 r., nr OKA – 451 – 1(9)/2012/1776/DT, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes Urzędu) na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 5 i 5a oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne oraz na podstawie art. 104 k.p.a. po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, orzekł, że:

I. Przedsiębiorstwo energetyczne: Z.

Spółka Akcyjna w dokonało nieprawidłowości polegających na:

1. Stosowaniu taryfy dla energii elektrycznej od dnia 1 września 2011 r. nie przestrzegając obowiązku jej przedstawienia Prezesowi Urzędu do zatwierdzenia, o którym mowa w art. 47 ustawy – Prawo energetyczne,
2. Nie przedłożeniu do zatwierdzenia taryfy wbrew żądaniu Prezesa Urzędu, o którym mowa w art. 47 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne.

II. Wymierzył Z Spółka Akcyjna w karę pieniężną:

1. Za zachowanie określone w pkt I.1. w wysokości 0,25 % przychodu z działalności koncesjonowanej polegającej na dystrybucji energii elektrycznej oraz obrocie energią elektryczną osiągniętego przez Z Spółka Akcyjna w w roku 2011, tj. w kwocie 830,57 zł,
2. Za zachowanie określone w pkt I.2. w wysokości 1 % przychodu z działalności koncesjonowanej polegającej na dystrybucji energii elektrycznej oraz obrocie energią elektryczną osiągniętego przez Z

Spółka Akcyjna w . . . w roku 2011, tj. w kwocie
3.322,28 zł,

Decyzję tę zaskarżył w całości powód - Z:

Spółka Akcyjna w . . . , zarzucając naruszenie:

1. Art. 47 ustawy Prawo energetyczne poprzez wadliwą ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie, że powód stosował od dnia 1 września 2011 r. taryfę dla energii elektrycznej i wbrew żądaniu Prezesa Urzędu, o którym mowa w art. 47 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne nie przedłożył ją do zatwierdzenia,
2. Art. 56 ust. 2, 6 i 6a ustawy Prawo energetyczne poprzez wymierzenie kary jako oczywisti niezasadnej w świetle okoliczności sprawy, a szczególnie złożonego wniosku o cofnięcie koncesji oraz nie odstąpienie od wymierzenia kary mimo braku nawet znikomego stopnia szkodliwości czynu oraz dotychczasowego nienagannego zachowania powoda i jego coraz mniejszych możliwości finansowych.

Powołując się na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez odstąpienie od wymierzenia kary i umorzenie postępowania ewentualnie o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto powód wniósł o przyznanie na rzecz powoda od pozwanego zwrotu kosztów sądowych .

Pozwany – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że :w punkcie II.1. obniżył nałożoną na Z: . . . Spółka Akcyjna w . . . karę pieniężną do kwoty 100 zł oraz w punkcie II.2. obniżył nałożoną na Z . . . Spółka Akcyjna w . . . karę pieniężną do kwoty 100 zł. oraz zasądził od

pozwanego na rzecz powoda 100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w zakresie opłaty sądowej od odwołania.

W motywach tego rozstrzygnięcia wskazano na następujące ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną.

Powód - Z Spółka Akcyjna
w jest przedsiębiorcą energetycznym prowadzącym działalność w zakresie obrotu energią elektryczną oraz dystrybucji energii elektrycznej. Działalność ta prowadzona jest na podstawie koncesji z dnia 23 lutego 2009 r., nr DEE/90/1776/W/OKA/2009/KR (dotyczącej dystrybucji energii elektrycznej) oraz koncesji z dnia 23 lutego 2009 r. nr OEE/563/1776/W/OKA/2009/KR (dotyczącej obrotu energią elektryczną).

W toku działalności powoda decyzją z dnia 4 sierpnia 2010 r. nr OKA – 4211 – 8(12)/2010/1776/VII/KT ze zm. Prezes Urzędu zatwierdził ustaloną przez powoda siódmą taryfę dla energii elektrycznej, na okres 12 miesięcy od dnia wprowadzenia przez powoda taryfy do stosowania. Powód wprowadził tę taryfę w dniu 1 września 2010 r.

Pismem z dnia 16 czerwca 2011 r. powód wystąpił do Prezesa Urzędu z wnioskiem o cofnięcie koncesji na obrót energią elektryczną oraz koncesji na dystrybucję energii elektrycznej.

W dniu 31 sierpnia 2011 r. upłynął termin obowiązywania siódmej taryfy dla energii elektrycznej. W związku z tym pismami z dnia 16 listopada 2011 r. i 5 grudnia 2011 r. Prezes Urzędu wezwał powoda do przedłożenia taryfy dla energii elektrycznej.

Powód nie zastosował się do powyższego wezwania. Wskazał, że od dnia 1 września 2011 r. dla swoich klientów korzystających z energii elektrycznej stosuje refakturowanie kosztów zakupu tzn. w rozliczeniach stosowana jest średnia cena kWh podana w fakturach zewnętrznego dostawcy, tj. T sp. z o.o.

Zdaniem Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w części odnoszącej się do wysokości kary.

Wskazano, że stosownie do treści art.47 ust. 1 ustawy-Prawo energetyczne, przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesje ustalają taryfy dla paliw gazowych i energii, które podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu, oraz proponują okres ich obowiązywania. Przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesje przedkładają Prezesowi Urzędu taryfy z własnej inicjatywy lub na żądanie Prezesa Urzędu.

Zaznaczono, że powód posiadał jako przedsiębiorstwo energetyczne koncesje na dystrybucję energii elektrycznej z dnia 23 lutego 2009 r. oraz obrót energią elektryczną z dnia 23 lutego 2009 r. i nie został zwolniony przez Prezesa Urzędu z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, a zatem był on zobowiązany do przedkładania taryf do zatwierdzenia w zakresie wynikającym z udzielonych koncesji.

Poza sporem jest, że powód nie przedstawił do zatwierdzenia taryf obowiązujących od 1 września 2011 r. tj. po upływie czasu obowiązywania taryfy zatwierdzonej Decyzją Prezesa Urzędu z dnia 4 sierpnia 2010 r. Uznano, że powód naruszył obowiązek wynikający z art.47 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne.

Podniesiono, że powód sprzedawał/dostarczał przy pomocy własnej sieci osobom trzecim energię elektryczną. Odpowiadało to definicji dystrybucji i obrotu energią elektryczną, stosownie do art.3 pkt 5a i 6 ustawy Prawo energetyczne, a więc działalności na które zostały powodowi udzielone koncesje. Należności z tego tytułu powinny być, stosownie do art.47 ustawy Prawo energetyczne rozliczane w oparciu o zatwierdzone przez Prezesa Urzędu taryfy, czego powód nie czynił. Z tego powodu zarzut naruszenia art.47 przez Prezesa Urzędu uznano za bezzasadny.

Podano, że obowiązek stosowania zatwierdzonych taryf nie jest warunkowany osiąganymi korzyściami, lecz wynika z samego faktu prowadzenia działalności koncesjonowanej.

Bez wpływu na treść i zakres obowiązku przedstawiania do zatwierdzenia i stosowania w rozliczeniach taryfy uznano fakt zgłoszenia przez powoda wniosku o cofnięcie koncesji wskazując, że koncesja pozostaje w mocy do czasu prawomocnego jej cofnięcia.

Wskazano, że zgodnie z przepisem art. 56 ust. 1 Prawa energetycznego Prezes Urzędu jest obowiązany, a nie uprawniony, do nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności polegających karze zaś powód nie przedstawił taryfy do zatwierdzenia ani tym bardziej jej nie stosował. Nie został także zrealizowany warunek zaprzestania naruszania prawa lub zrealizowania obowiązku. Dlatego zarzuty naruszenia art.56 ust. 2 i 6a ustawy Prawo energetyczne uznano za bezzasadne.

Zarzut naruszenia art.56 ust. 6 ustawy Prawo energetyczne uznano zasadny. Podkreślono, że powód występując z wnioskiem w dniu 16.06.2011 r. o cofnięcie koncesji, miał prawo oczekiwać jego rozpoznania w terminie ustawowym, zwłaszcza, że nie miała ona charakteru skomplikowanego w rozumieniu art.35 § 3 k.p.a. Skutkiem nierozpoznania wniosku o cofnięcie koncesji była nierozstrzygnięta wątpliwość co do istnienia obowiązku przedłożenia do zatwierdzenia i stosowania taryfy dla energii elektrycznej. Przyjmując, że powód podjął właściwe działania dla wyjaśnienia tej kwestii, składając właściwy wniosek do właściwego organu w terminie umożliwiającym jego rozpoznanie wskazano na brak podstaw do przypisania mu winy za naruszenia prawa opisane w pkt II Decyzji.

Podano, że działanie powoda w znikomym stopniu naruszało interes publiczny, a zatem stopień szkodliwości czyny był nieznaczny. Mając powyższe przesłanki na względzie, a także uwzględniając dotychczasowe zachowanie powoda obniżono nałożoną karę do minimalnego wymiaru.

Jako podstawę rozstrzygnięcia powołano art.479⁵³ § 2k.p.c.,o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art.98 k.p.c..

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany Prezes Urzędu zaskarżając go w całości i podnosząc zarzuty naruszenia następujących przepisów:

- art. 37 ust. 1 pkt 5 ppkt b) i ust. 2 oraz art. 56 ust. 6 ustawy - Prawo energetyczne w zw. z art. 46 ust. 1 pkt 3 oraz art. 48 ust. 1 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 6,72 z późn. zm).w zw. z art. 35 § 3 k.p.a. poprzez nieuzasadnione uznanie, że nie można przypisać powodowi naruszenia obowiązków wynikających z art. 47 ustawy - Prawo energetyczne z uwagi na prowadzenie przez pozwanego postępowania w sprawie cofnięcia koncesji przez zbyt długi - w ocenie Sądu - czas,
- art. 56 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 5 i 5a ustawy - Prawo energetyczne poprzez niezastosowanie tych przepisów w sytuacji, gdy wszelkie przesłanki do nałożenia kary pieniężnej na powoda zostały spełnione, a prawidłowa ocena przesłanek wymiaru kary powinna była doprowadzić Sąd do wniosku, że stopień zawinienia powoda był wyższy od znikomego, a kara została wymierzona mu w wysokości znajdującej odbicie we wszelkich okolicznościach sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, poprzez oddalenie odwołania, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje; ewentualnie, o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył , co następuje.

Apelacja pozwanego jest zasadna i dlatego musiała odnieść skutek.

Ustalenia faktyczne poczynione w sprawie Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za podstawę dla własnych rozważań prawnych, które jednak są odmienne od oceny dokonanej w tym zakresie przez Sąd pierwszej instancji.

Poza sporem jest, że powód dopuścił się naruszeń art.47 ustawy –Prawo energetyczne opisanych w punkcie I.1 i I.2. zaskarżonej decyzji.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego racje ma apelujący wskazując na naruszenie art. 56 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 5 i 5a ustawy - Prawo energetyczne w sytuacji, gdy wszelkie przesłanki do nałożenia kary pieniężnej na powoda zostały spełnione. Stopień zawinienia powoda był wyższy od znikomego, a kara została wymierzona mu w wysokości znajdującej odbicie we wszelkich okolicznościach sprawy.

Odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z ustawy – Prawo energetyczne sankcjonowana karą pieniężną nakładaną przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 56 ust. 1 Prawa energetycznego., ma charakter odpowiedzialności obiektywnej. Nie jest zatem konieczne wykazanie winy umyślnej lub nieumyślnej karanego podmiotu. Nie oznacza to, iż nie istnieje możliwość ograniczenia lub wyłączenia opisywanej odpowiedzialności, gdyż sprzeciwiałaby się temu reguła, że w sprawach z odwołania od decyzji regulatora rynku (w rozpoznawanej sprawie Prezesa Urzędu) nakładających kary pieniężne z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z mocy ustawy lub decyzji, należy zapewnić przedsiębiorcom wyższy poziom sądowej ochrony praw.(por. wyrok SN z dnia 30 września 2011 r.III SK 10/11).

Taką interpretację potwierdza również doktryna, która wskazuje, że to ustawodawca decyduje o tym, czy w konkretnym przypadku pozostawi kwestię nałożenia kary pieniężnej swobodnemu uznaniu organu administracyjnego, czy też nałoży na ten organ obowiązek wymierzenia sankcji, pozwalając jedynie miarkować jej wysokość, a jedynie wyjątkowo odstąpić od jej nałożenia jeżeli zostały spełnione przesłanki określone w art.56 ust 6a ustawy Prawo

energetyczne. Z uwagi na to , że powód nie zaprzestał naruszania prawa ani nie zrealizował ciążącego na nim obowiązku wynikającego z przepisów Prawa energetycznego Prezes Urzędu nie mógł w trybie art.56 ust.6a odstąpić od wymierzenia kary.

Zgodnie z dyspozycją art.56 ust.6 ustawy Prawo energetyczne Prezes Urzędu wymierzając karę pieniężną obowiązany jest uwzględnić stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

W ocenie Sądu Apelacyjnego słusznie Prezes Urzędu uznał , że stopień szkodliwości przypisanych powodowi czynów był znaczny bowiem dotyczył podstawowego aspektu działalności koncesjonowanego przedsiębiorstwa, a mianowicie obowiązku przedłożenia taryfy do zatwierdzenia. Uwzględniono także okoliczności łagodzące podnosząc , że powód nie dążył do maksymalizacji zysku kosztem odbiorców, złożył wniosek o cofnięcie koncesji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego kara pieniężna za przewinienie opisane w punkcie I.1. zaskarżonej decyzji polegające na stosowaniu taryfy dla energii elektrycznej od dnia 1 września 2011r. nie przestrzegając obowiązku jej przedstawienia Prezesowi Urzędu regulacji Energetyki do zatwierdzenia - w wysokości 0,25% przychodu z działalności koncesjonowanej w roku 2011 w kwocie 830 zł jest karą niską , która w żaden sposób nie zagraża możliwością finansowym powoda .

Przewinienie opisane w punkcie I.2 zaskarżonej decyzji polegające na ignorowaniu żądań Prezesa Urzędu do przedłożenia taryfy do zatwierdzenia prawidłowo zostało potraktowane nieco surowiej i wymierzono za to zachowanie karę w wysokości 1% przychodu z działalności koncesjonowanej w kwocie 3 322,28 zł .

Podkreślenia wymaga, że łącznie suma wymierzonych kar wynosi 4152,85 zł. Rację ma apelujący argumentując , że kara pieniężna nie może być karą symboliczną , powinna natomiast spełniać funkcję prewencji szczególnej

i ogólnej, powinna być odczuwalna dla ukaranego podmiotu jako reakcja na naruszenie przepisów prawa oraz być ostrzeżeniem na przyszłość.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego kary nałożone przez Prezesa Urzędu w zaskarżonej decyzji są adekwatne do skali naruszeń prawa, nie są zbyt dolegliwe finansowo dla powoda i prawidłowo spełniają opisane wyżej funkcje. Obniżanie tych kar do symbolicznej wysokości po 100 zł kary za każde przewinienie – tak jak to uczynił Sąd pierwszej instancji – nie jest uzasadnione, nie znajduje umocowania w stanie faktycznym sprawy, a symboliczna wysokość obniżonych kar wypacza jakikolwiek sens nakładania kary pieniężnej.

Sąd Apelacyjny przychylił się do poglądu skarżącego, iż Sąd Okręgowy niezasadnie uznał, że nie można przypisać powodowi naruszenia obowiązków wynikających z art. 47 ustawy - Prawo energetyczne z uwagi na prowadzenie przez pozwanego postępowania w sprawie cofnięcia koncesji przez zbyt długi czas (z przekroczeniem terminu 2 miesięcy). Okoliczność czasu trwania postępowania administracyjnego w sprawie o cofnięcie koncesji nie może w tej sprawie skutkować takim wnioskiem. Po pierwsze wniosek o cofnięcie koncesji złożono 16 czerwca 2011 r. - na 3 miesiące przed wygaśnięciem taryfy podczas gdy z treści koncesji udzielonych powodowi w precyzyjny sposób wynika, że informacja o zaprzestaniu działalności, połączona z wnioskiem o cofnięcie koncesji, powinna zostać przedstawiona Prezesowi Urzędu co najmniej na 18 miesięcy przed planowanym terminem zakończenia tej działalności.

Mając to wszystko na uwadze, apelacja pozwanego musiała odnieść skutek i doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poprzez oddalenie odwołania i stosowne rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 386§1 k.p.c. orzeczono, jak na wstępie.

O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono stosownie do brzmienia art.98 k.p.c. w związku z art.108§1 k.p.c., zgodnie z zasadą finansowej odpowiedzialności stron za wynik procesu.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
SEKRETARZ SĄDOWY
Agnieszka Janik